

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1992

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

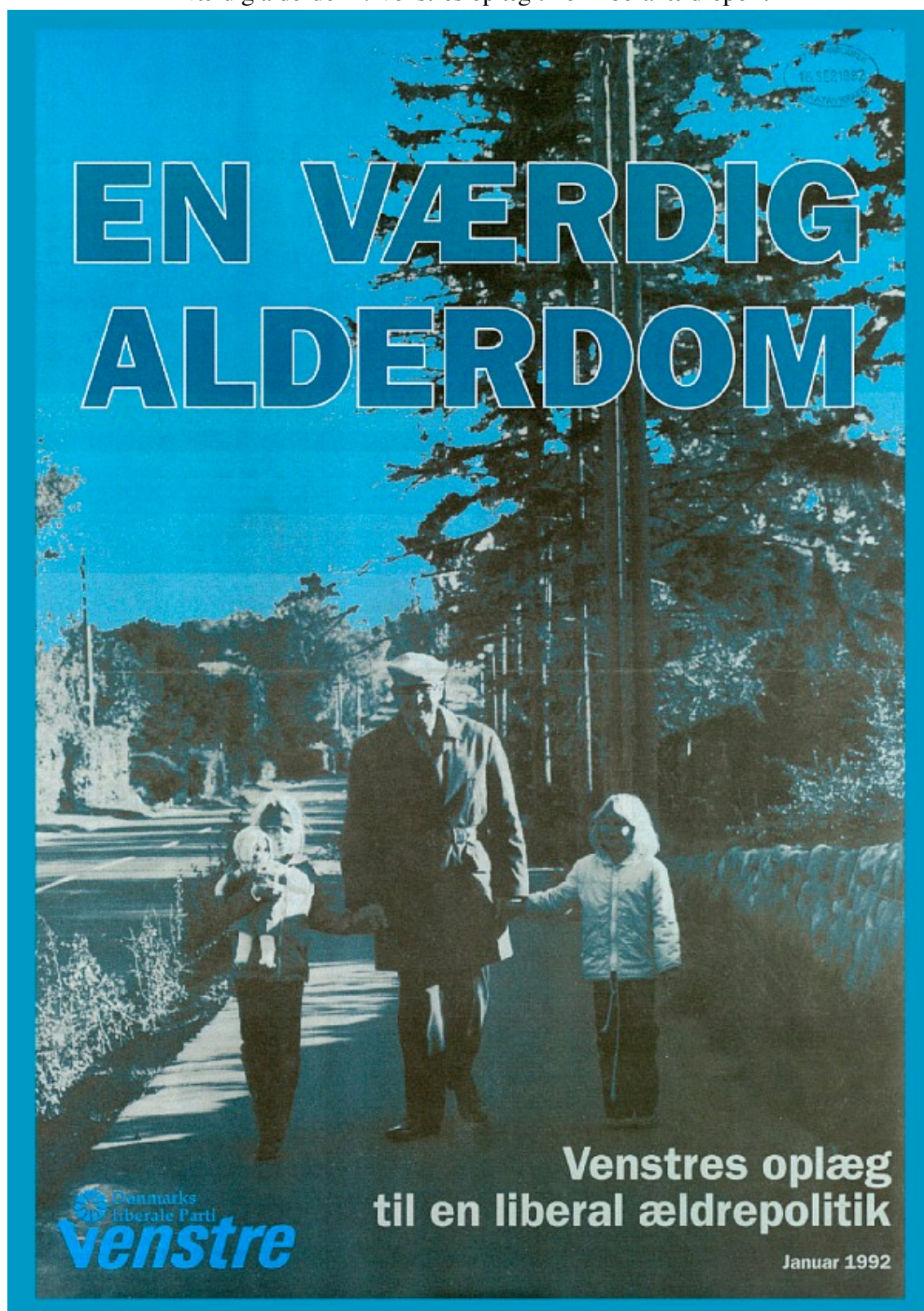
Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik](#) 3

[En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik](#) 4

[En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik](#) 5

[En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik](#) 6

Giv os en værdig alderdom

At blive gammel er ikke en social begivenhed i sig selv. At blive gammel er først og fremmest en normal fase i de fleste menneskers liv. Så hvis du i dette oplæg leder efter forslag til, hvordan samfundet nu skal blande sig mest muligt i et helt kapitel af menneskelivet, så må vi skuffe dig.

Venstre vil tværtimod afpolitisere tilværelsen for mennesker. Både for gamle, unge og alle andre. Vi mener, at du - uanset din alder - selv skal bestemme mere i dit liv.

Venstre er et liberalt parti. At være liberal vil sige at tage menneskets parti. At bygge på det enkelte individ og vise respekt.

Venstre har ikke ét sæt af holdninger, når vi taler om ældre og et andet sæt holdninger, når vi taler om alt muligt andet. Vore grundholdninger er de samme - selv om opgaverne selvfølgelig kan være meget forskellige.

Grundholdningerne er de samme:

▼ Vi har tillid til din **dømmekraft**. Du skal ikke sættes under administration, hverken af offentlige eller private hjælpesystemer, fordi du passerer en bestemt fødselsdag. Du har ret - og pligt - til at være chef i dit eget liv.

▼ Du skal kunne føle **tryghed** i tilværelsen. Hvis ikke du kan klare dig selv økonomisk eller praktisk, f.eks. på grund af handicap, sygdom eller svækkelse med alderen, så har du ret til hjælp fra samfundet. En hjælp, der ikke tager magten fra dig, men respekterer dig og dine ønsker.

▼ Du har ret til størst mulig **valgfrihed** i din tilværelse. Også som gammel. F.eks. valgfrihed, når det gælder hvor og hvordan du vil bo, hvem du vil hjælpes af, hvis du har brug for bistand og pleje eller hvor du vil behandles, hvis du bliver syg. For at sikre såvel valgfriheden som trygheden, skal de offentlige bevillinger følge borgeren i stedet for at gå direkte til det offentlige egne hjælpesystemer.

▼ Du har et **personligt ansvar**, også selv om samfundet har pligt til at hjælpe dig. For eksempel et ansvar for din sundhed. Og et medmenneskeligt ansvar over for andre, som netop du kan være til glæde for.

▼ At du selv har et ansvar betyder, at vi forventer noget af dig. Også når du kommer lidt op i årene. Vi forventer at du i god tid gør noget for at finde en bolig, der passer for dig i alderdommen. Vi forventer, at du er indstillet på at lære noget nyt - en rask og enlig ældre mand kan f.eks. udmærket lære at lave mad. Vi forventer også, at du ikke finder dig i alt, men forsøger at sige til om, hvordan du vil have tingene i dit liv. Men vi ved godt, at netop dette kan være meget svært for den, der er afhængig af andres hjælp.

Dette oplæg er udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af:

Preben Rudiengaard
Margit Foged
Tove Fergo
Erik Lehm
Inga Skjærris Nielsen
Margit Schelde
Else Winther Andersen
Eva Kjer Hansen
Jørgen Winther

Redaktion: Sonia Dahlgaard

Mennesket frem for systemet

Venstre sætter mennesket frem for systemet. Derfor skal ældrepolitikken tage udgangspunkt i de ældres egne ønsker og behov, - hvad enten det drejer sig om bolig, kulturelle aktiviteter eller dagligdagen på plejehjem, i ældrecentre o.l.

Vi mener, at indsatsen på ældreområdet bliver bedst for de ældre, når den tilrettelægges tættest muligt på de mennesker, det handler om. Det er i den enkelte kommune, på det enkelte plejehjem, ældrecentre o.l., man er tættest på hinanden, og derfor bedst i samarbejde med den ældre selv kan vurdere det individuelle behov for pleje og støtte. Derfor er det også her - decentralt - kompetencen i videst muligt omfang skal ligge og opgaverne løses. Vi vil ikke have centralt fastsatte normer presset ned som skabeloner over menneskers tilværelse.

Politik er ikke det vigtigste i livet

De vigtigste ting i livet har intet med politik at gøre. Kærlighed, sorg, venskab, tab af nærtstående, fællesskab og ensomhed er - på godt og ondt - begreber, der hører et almindeligt menneskeliv til.

I Venstre mener vi f.eks. at det ikke er den offentlige sektors ansvar at afskaffe menneskers følelse af ensomhed. Hvor var vi så henne? Dermed mener vi, at det er en væsentlig opgave i ældrepolitikken at skabe gode rammer i bolig og nærmiljøet, som kan stimulere fællesskab og menneskelige kontakter og modvirke isolation.

Lige så vigtigt er det at fastholde den uskrene, medmenneskelige forpligtelse, der er kernen i det liberale menneskesyn. Det er den forpligtelse, der gælder i familien, over for venner,

naboer m. fl. og som udspirer af selve vores kristne kultur. En forpligtelse, der aldrig kan erstattes af love, penge og professionelle, og som intet har med partipolitik at gøre.

Ældrepolitik - ikke noget nyt!

For Venstre er ældrepolitik ikke et nyt modeløkonomi vi nu pludselig skal til at "have". Ældrepolitik er først og fremmest summen af love, penge og professionelle, og som intet har med partipolitik at gøre.

Det er karakteristisk, at det netop er de liberale holdninger og værdier, der har fået gennemslagskraft på ældreområdet. Nogle ordene på ældreområdet - fra Gedser til Siagen - er således blevet: større selvbestemmelse og værdighed, hjælp til selvhjælp, aktivitet, valgmuligheder, udbetaling af pension frem for lønpenge, selvforvaltning, selvbestyrelse ved ældrecentre, selvhjælpsgrupper m.m.

Disse nøgleord skal fastholdes og styrkes. Men der er også områder, hvor vi gerne vil lave tingene om.

Fleksibel pensionsalder

Det skal være muligt at væge en fleksibel aftrapning fra arbejdslivet. Det kan for mange give større livskvalitet gennem bevarelse af identitet og sociale kontakter, når lærerne måske ikke er til at kare på fuld kraft længere.

For Venstre skal den enkeltes egne ønsker og behov være udgangspunkt for en seniorepolitik med fleksibel adgang for tilhængertrækning. Det skal ikke være dødsattesten, der bestemmer, hvornår folk skal træde ned.

Det kan heller ikke være rigtigt, at pensionsalderen sættes ned med diverse ordninger i tider, hvor det er beløvet at komme af med de ældre på arbejdsmarkedet. - For så at blive sat op igen med andre ordninger, når de ældre pludselig kan bruges igen. De ældre i arbejdsstyrken skal ikke være stødpude.

Det skal være lettere for den enkelte både at vælge en tidlig nedtræpning fra arbejdslivet og en sen nedtræpning.

Venstre ser helst et fleksibelt system, der dækker hel eller delvis tilbagebetaling fra arbejdsliv. Heri skal de forskellige nuværende ordninger indgå - efterløn, delspension, førtidspension. En forenklende og samordning er her kraftigt tiltrængt.

Stærke barrierer

En seniorepolitik, der indeholder skattefinansierede, offentlige ydelser, skal naturligvis omfatte alle mennesker i arbejdsstyrken. Dermed må efterlønsoverordninger o.lign., som kan komme medlemmer af et privat forsikringsystem (A-kasser) til gode,

Pastor Tove Fergo

"Ældre skal have størst mulig valgfrihed med hensyn til bolig, støtte og pleje. Bevillingerne skal derfor følge den ældres ønsker, f.eks. gennem pose-penge-princippet"

være de offentlige kasser uvelegnede og finansieres og organiseres af arbejdsmarkedet selv, f.eks. på forsikringsvilkår.

På arbejdsmarkedet er der fortsat stærke barrierer imod at give lønmodtagere fleksible ansættelsesvilkår på nedsat tid. Det viser erfaringerne med delspensionen. Mange lønmodtagere, der forestrækker at blive i et job på nedsat kraft, oplever at blive presset ud. Gennemførelse af en seniorepolitik med fleksible tilbagebetalingsmuligheder for alle kræver i høj grad en holdningsmæssig ændring - hos arbejdsgivere, lønmodtagerorganisationer og kolleger.

Pension og økonomi

Folkepensionen er for alle og skal være for alle. Den giver sikkerhed for et mindste levestandard som pensionist.

Sikring af en levefod herudover som ældre er vores private ansvar. Er man ikke omfattet af en arbejdspladspension, er det ens personlige ansvar at sikre sig gennem privat pensionsopsparing.

Venstre vil have indført en "bruttopension". Bruttopensionen skal samle folkepensionen og de forskellige særfordele og ydelser, der kommer oveni for pensionister, i et samlet beløb. Det giver den enkelte bedre mulighed for at disponere og indrette sig, som man vil. Det er mindre formynderisk - man slipper for at søge tilskud til briller og til dit og dat. Det sparer en masse bureaukrati - og så bliver det lettere at overskue, hvad man egentlig har til rådighed.

Sund fornuft

Det skal kunne betale sig at spare op. Venstre synes, at den der gennem hele livet har sparet og sparet, skel-

En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik

dent været på ferie og altid betalt erhverv sit, han eller hun skal som gammel være bedre stillet end den, der aldrig har lagt til side, men valgt et højt privatforbrug tidligere i livet. Det mener vi er sundt fornuft.

Men vi mener også, at samfundet ikke skal stille en masse ydelser og service gratis til rådighed for velstillede - ældre som yngre - der har råd til at betale lidt selv. Så bliver der jo dårligt råd til at hjælpe dem, der virkelig har hjælp behov.

Vi ved godt, at disse to hensyn strider imod hinanden: det skal kunne betale sig at spare op - og der skal ikke føres socialpolitik for velstillede. For Venstre er opgaven at finde en rimelig balance mellem disse hensyn. Vi mener, at opsparelsesmotivet kan og skal styrkes meget mere. Det kan godt ske samtidig med, at vi siger til almindelige ældre mennesker: I må betale lidt selv.

Sygeplejerske Margit Schelde:

"Mennesker skal ikke sættes under administration, hverken af offentlige eller private hjælpesystemer, blot fordi man passerer en bestemt fødselsdag."

Ældre og bolig

Det er et ansvar for hver enkelt af os i god tid at forberede den bolig, hvor vi vil have vores obo. Ældre må som udgangspunkt være ansvarlige for eget boligforbrug - lige som andre. Det kan ikke være en "ret" at forblive i egen bolig, hvis man slet ikke har råd til den! - men selvfølgelig en ret at få en anden, sund og ordentlig bolig.

Desværre er der alt for ringe mobilitet på det danske boligmarked. Det skyldes, at der på hele lejeboligområdet hersker planekonomi og et ubeskriveligt bureaukrati. Det er med til at fastholde ældre mennesker i upraktiske og uhenholds-mæssige boliger - ofte er der slet ikke råd til at flytte.

Mennesker frem for mursten

Venstre vil have et frit boligmarked med friere boligvalg. Der skal være et socialt sikkerhedsnet, men støtten skal gives til mennesker og ikke til mursten.

Det frie boligvalg skal gælde for ældre lige som for alle andre. Og det skal gælde

de uafhængigt af kommunegrænser. Ældre, der har ret til en plejehjemsplads, kollektivbolig eller anden ældrebetalt bolig, skal ikke være stavnbundet til hjem-kommunen. Pengene til den ældres bolig skal følge den ældres valg. Kommunegrænser må ikke blive uigenkendelige Berlin-mure for den, der ønsker at bo nær slægtninge eller venner. Hvis ikke kommunerne og deres store organisation kan finde ud af at sikre ældre et friere boligvalg, må det sikres gennem lovgivning.

Men friheden kan aldrig blive frihed fra et personligt ansvar. Hver enkelt har pligt til i tide at planlægge sin alderdom så godt som muligt. Herunder også hvor og hvordan man vil bo som gammel.

Ikke støtte til luksus

Ældre er naturligvis i deres gode ret til have en flot bolig. Hvis man selv betaler. Venstre vil ikke være med til med offentlige midler at støtte et stort boligforbrug. Der skal ikke kunne ydes boligstøtte til et boligforbrug udover almindelig standard. Der skal heller ikke ydes offentlig hjemmehjælp udover til almindelig boligstøtte.

Nye boformer

Hvorfor skal vi holdnings-påvirkes til, hvordan vi skal bo som ældre? Mennesker er individualister. Også som gamle. Nogle foretrækker måske at leve i oldetokker. Andre foretrækker alderdomshjem, private plejehjem eller boligselskaber i en dertil indrettet ejendom eller posepengeprincippet, hvor flere går sammen om at ansætte hjælp. Andre igen vil bare gerne være i fred.

Venstre mener, at valgmulighederne for den enkelte skal være friest mulige. Størst mulig frihed opnås, når bevilningerne vedr. boligforbruget følger den ældre. Så vil der opstå den forskellighed af boformer, som svarer til de ældres egne ønsker. Det offentlige skal naturligvis føre tilsyn med alt, hvor der er offentlige midler med i billedet.

Barrierer i lovgivning eller overenskomster, f.eks. boligstøtteoglovgivningen, der hindrer ligestilling mellem forskellige boformer, skal fjernes.

Raske ældre - plejekrævende ældre

Mange husker sikkert den 108-årige mand, der fortalte om, hvordan han var flyttet på plejehjem - men hurtigt flyttet derfra igen. Fordi han syntes, der var så mange gamle og syge mennesker!

Mennesker er forskellige - også med hensyn til sundhed og kræfter som gamle. Derfor er det så vigtigt at

Uddannelses- konsulent Margit Foged:

"Gode boligformer og tilknytning til tidligere arbejdsplads kan modvirke ensomhed. Men familie, naboer, venner m.fl. har et stort ansvar for at gøre indhug i ensomheden."

sondre. I den ene ende af skælen er de raske og livlige gamle, der klarer sig fint og ofte har kolossal energi til at stå for styringen og selvforvaltningen i pensionistklubber, ældrecentre m.m.

I den modsatte ende af skælen er de stærkt plejekrævende ældre, som skal have de bedst mulige støtteforanstaltninger. Her er valgfriheden så vigtig. Værdighed og selvrespekt går hånd i hånd med den reelle indflydelse på egen situation.

For denne gruppe må der være tilbud om bolig i trygge rammer, f.eks. plejehjemsplads, hvis det ønskes. Mange kan jo ikke ved egen kraft forlade sit hjem. Ensomheden kan derfor blive et uhyggeligt problem.

Pengene skal følge den ældre

De, der selv ønsker at blive i eget hjem, bør have denne mulighed - med de nødvendige støtteforanstaltninger som lægehjælp,

hjemmepleje og hjemmehjælp.

Bevilningerne til støtteforanstaltninger må følge den ældres ønsker. F.eks. efter posepengeprincippet. Det vil sætte mennesket frem for systemet, idet den ældre så får mulighed for at træffe afale om netop den hjælp, hun eller han ønsker, hvadenten man ønsker hjælp fra professionelle, et familiemedlem eller andre.

Hjemmesygepleje

Hjemmesygeplejen er blevet kraftigt udbygget gennem de senere år. Kommunerne har i stigende grad indført "integreret pleje" (sammenlægning af plejehjem og kommunens hjemmesygepleje). Hormed er der sket en opbrydning af de meget stive faggrænser og opstået en bedre udnyttelse af de samlede ressourcer.

Pleje i eget hjem kan være

et stort gode frem for sygehus eller institutionsophold. Men - det private hjem skal ikke generelt omdannes til en sygestue i faglighedens navn. Plejen må tilpasses individuelt i respekt for den enkelte boer. Moderne mekanik skal f.eks. ikke sættes ind hen over hovedet på den ældre selv. Hvis der skal ydes pleje i eget hjem, må den dog samtidig tilrettelægges også under skyldig hensyntagen til personalet.

En værdig alderdom : Venstres oplæg til en liberal ældrepolitik

På sygehus

Venstre ønsker frit sygehusvalg over hele landet. Det giver mulighed for at blive indlagt på sygehus nær ved familie. Det giver også mulighed for at vælge det sygehus, der har kortest ventetid.

Venstre vil lade de offentlige bevilgninger følge borgerens valg af sygehus. Også hvis man ønsker behandling på et privat betalingshospital eller klinik. Men hvis du vælger behandling på et sygehus eller en klinik, der er dyrt, end sygehus i dit hjem, må du selv betale merprisen.

Færdigbehandlede patienter

Kommunerne skal ikke kunne spekulere i at lade færdigbehandlede patienter blive liggende til "gratis" opbevaring på sygehuse. Fra det øjeblik, en patient kan udskrives, skal hjemkommunen bære den økonomiske forpligtelse. Det vil tilskynde kommunerne til at udbygge de bo- og plejefaciliteter, der er nødvendige for at ældre kan komme hjem i værdige omgivelser. Ellers må kommunen nemlig betale regningen til amtet for fortsat sygehusophold.

Medicinforbrug

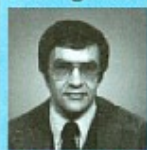
Ordentlig information om korrekt medicinforbrug har vist sig at kunne nedbringe overforbrug af medicin væsentligt og forebygge gentagende indlæggelser på sygehus. Alle sundhedsprofessioner må sørge for at give ordentlig information om brug af lægemidler.

Mange ældre lider af kroniske sygdomme som f.eks. astma. Her er der brug for en mere aktiv patientinformation. - At lære, hvordan man bedst lever med en kronisk sygdom, kan give langt større livskvalitet end den traditionelle passive modtagerrolle i behandlingen.

Plejehjem

Der skal være tilstrækkeligt med plejehjemspladser. "Længst muligt i eget hjem" må ikke blive en påtvungen nødsnødvendighed, fordi der ikke er andre muligheder.

Adm. embedslæge
Preben
Rudiengaard:

"Senil demente må have personstøtte og menneskelig tryghed. Det må gennem opfølgende arbejde forebygges, at andre vilder sig ind i et senilitetsforløb."

De daglige gener, som de ældre selv er i stand til at udføre, skal ikke overtages af personalet. Det kan aldrig være de offentlige systemers opgave at passivisere mennesker, der kan udføre noget selv. Noget af den tid, der bruges i terapien, kan måske til glæde for alle kanaliseres til generelt i forbindelse med f.eks. madlavning, lettere rengøring, telefonpasning, kontorarbejde, småreparationer og have.

Reglementer må blæses op, så almindelig sund fornuft kan råde frem for stive bestemmelser og aftalestyret.

Alderdomshjem

Der mangler en boligform, hvor der er nærhed og kontakt med andre som i de gamle alderdomshjem.

Alderdomshjemmene bør placeres i lokalmiljøet som mindre enheder. Bygning og boligforholdene skal leve op til dagens standard.

Alle ældre bør i princippet kunne flytte ind i alderdomshjemmet. Hermed kan en stor gruppe ældre tilgodeses, som gerne vil bo tæt på andre - måske på grund af angst, usikkerhed o.lign.

Der skal være en daglig leder, der sikrer tæt kontakt til de ældre, de pårørende og lokalsamfundet. De ældre bør i videst muligt omfang selv indgå i den daglige husholdning. Der må være en lille grundstamme af personale til madlavning, rengøring og lettere pleje.

Hvis de ældre bliver mere plejekrævende, må der

kunne trækkes på den kommunale hjemmepleje. Ingen skal være nødt til at flytte fra alderdomshjemmet på grund af sygdom eller svagelighed.

Senil demente

I et godt samfund skal der være plads til de svært handicappede. Hertil hører den svært senil demente medborger.

Egentlig senil demens er en fremadskridende, udelagende og uhelbredelig sygdom, hvor den syge ikke kan huske, ikke kan tænke klart, ikke kan formulere sig og er præget af indre uro og rastløshed.

En del ældre opfattes fejlagtigt som senil demente. Deres tilstand skyldes imidlertid forhold som social isolation, inaktivitet, de-

pression, manglende stimulation og ændringer i social status. Følgerne, medicinoverforbrug, væskemangel og andre sygdomme kan også give et fejlagtigt billede, så man tolker disse mennesker som senil demente.

De egentligt senil demente ber sikres forhold, så de kan opleve en værdig tilværelse. Disse mennesker bør have mulighed for at leve under forhold, som tilgodeser deres handicap. Der må være personstøtte. Helt tilværelsen skal ikke erstattes af højere teknologisk og overvågning. Der bør være en menneskelig tryghed ved at familie, plejepersonale og andre støtter, hjælper og stimulerer.

Det må også forebygges, at andre vilder sig ind i en senilitets-spiral. Gennem

opsøgende arbejde, hvor ældre tilbydes hjælp både socialt og sundhedsfagligt, kan det undgås at mange lider fast og udvikler et senilitetsforløb. Der skal være tilbud til de ældre, så det på et tidligt tidspunkt er muligt at lægge liv til årene med mening i tilværelsen. Herved kan vi - til glæde for både den enkelte og samfundet - opnå, at færre personer udvikler en senil reaktion.

Formand for
Forsorgsledernes
Landsforening
Erik Lehm:

"Der er brug for overblik og moderne alderdomshjem i lokalmiljøet, hvor de ældre kan have nærhed og kontakt til andre."

Ensomhed

Ensomhed er ikke kun et alderdomsproblem. Mennesker kan lide utroligt at ensomme på arbejdspladsen, i familien, ægteskabet eller i skoleklassen.

Men det er klart, at netop mange ældre er truet af ensomhed. Familien bor måske et andet sted i landet. Partneren er faldet bort. Den tidligere omgangskreds der, og svækkelse gør, at det er vanskeligt at komme uden for hjemmet.

Gennem ældrepolitikken er det vigtigt at medvirke til boligformer, hvor den ældre ikke skal alene for at komme i fysisk kontakt med andre. Det er vigtigt, at teknologien ikke kommer til at erstatte mennesker i form af samtaleansøgning o.lign. Ensomhed og angst må desuden anerkendes som kriterier for optagelse på plejehjem. Kommuner og de personalegrupper, der bedst kender de ældre, vil derfor også inspirere til besøgsordninger, selvhjælpsgrupper o.l.

På et tidligere tidspunkt i livet kan ensomhed modvirkes gennem fleksibel aftrapning fra arbejdslivet. At bevare en vis tilknytning til sin tidligere arbejdsplads er ofte også at bevare en venskabsnet.

Men, hvis ikke vi selv - familie, naboer, tidligere kolleger m.fl. - indbyrdes lever op til den usikre, medmenneskelige forpligtelse, kan der ikke for alvor gøres indhug i ensomheden.

Ansaret er i høj grad dit og mit.

☐ Lad mig straks blive medlem af Venstre.

☐ Send mig yderligere materiale om Venstre.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./by: _____

Tlf.nr.: _____

Porto
3,50
kr

venstre

Sellerødvej 30
2840 Holte

Venstres Landsorganisation, Sellerødvej 30, 2840 Holte, tlf. 42 80 22 33, nov. 1991.

Publication: L&A-Raketter, 12-11-1991

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk